

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi C-440/14 P

National Iranian Oil Company
versus
Euroopa Liidu Nõukogu,

Apellatsioonkaebus — Iraani Islamivabariigi suhtes võetud piiravad meetmed — Loetelu isikutest ja üksustest, keda rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine puudutab — Rakendusmäärus (EL) nr 945/2012 — Õiguslik alus — Kriteerium, mis käsitleb Iraani valitsuse toetamist rahaliselt, logistiliselt või materiaalselt

Kokkuvõte – Euroopa Kohtu (suurkoda) 1. märtsi 2016. aasta otsus

- Institutsioonide aktid — Põhjendamine — Kohustus — Ulatus — Määrus, mis lubab võtta piiravaid meetmeid — Vastu võetavate aktide õigusliku vormi mainimise kohustus — Puudumine*
(ELTL artikkel 296; nõukogu määrus nr 267/2012, artikli 46 lõige 2)
- Ühine välis- ja julgeolekupoliitika — Iraani vastu suunatud piiravad meetmed — Selliste isikute, üksuste või asutuste rahaliste vahendite külmutamine, kes on tuumarelvade levikusse kaasatud või toetavad seda — Nõukogu õigus kasutada ELTL artiklist 215 lähtuvate piiravate meetmete puhul ELTL artikli 291 lõikes 2 ette nähtud menetlust*
(ELTL artiklid 215 ja 291)
- Euroopa Liidu institutsioonid — Pädevuse teostamine — Komisjonile või nõukogule antud rakenduspädevus rakendusaktide vastuvõtmiseks — Täitmine — Mõiste — Üksikaktide vastuvõtmine — Hõlmamine*
(ELTL artikli 291 lõige 2)
- Ühine välis- ja julgeolekupoliitika — Iraani vastu suunatud piiravad meetmed — Õiguslik alus — ELTL artikli 215 või artikli 291 alusel võetud piiravad meetmed — Vastuvõtmismenetluste eristamine — Vastuvõtmine ELTL artikli 291 alusel, mille puhul puudub kõrge esindaja ja komisjoni ühise ettepaneku nõue — Võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine — Puudumine*
(ELTL artikkel 215, ELTL artikli 263 neljas lõik ja ELTL artikli 291 lõige 2)
- Institutsioonide aktid — Määrused — Määrus, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid — Nõukogu poolt endale jäetud rakendusvolitused — Lubatavus — Tingimused — Põhjendatud erijuhud*
(ELTL artikli 291 lõige 2 ja ELTL artikkel 296; nõukogu otsus 2010/413/ÜVJP; nõukogu määrus nr 267/2012, artikli 23 lõiked 2 ja 3)

6. *Institutsioonide aktid — Põhjendamine — Kohustus — Ulatus — Õigusliku vormi mainimise kohustus — Puudumine teiste asjaolude põhjal kindlaks määramise korral*

(ELTL artikkel 296)

7. *Ühine välis- ja julgeolekupoliitika — Iraani vastu suunatud piiravad meetmed — Selliste isikute, üksuste või asutuste rahaliste vahendite külmutamine, kes on tuumarelvade levikusse kaasatud või toetavad seda — Rakendusvolitust teostades vastu võetud meetmed — Rakendusakti tõlgendamine kooskõlas alusaktiga — Vaidlusaluste õigusaktide konteksti arvessevõtmine*

(ELTL artikli 215 lõige 2; nõukogu määrus nr 267/2012)

1. Kuigi piiravate meetmete võtmist käsitleva õigusakti volitustes peab olema sõnaselgelt märgitud õiguslik alus, mis volitab pädevat institutsiooni võtma vastu piiravaid meetmeid isiku või üksuse suhtes, ei ole sellegipoolest nõutav, et õigusliku alusena mainitud sättes oleks ette nähtud nende õigusaktide vorm, mida sel alusel võib vastu võtta, et viide nimetatud sättele oleks vaidlusaluse määruse õigusliku aluse piisav põhjendus.

(vt punkt 19)

2. Juba ELTL artikli 215 sõnastusest tuleneb, et selle sättega ei ole vastuolus, kui selle alusel vastu võetud määrusega antakse komisjonile või nõukogule rakendusvolitused ELTL artikli 291 lõikes 2 määratletud tingimustel, kui teatavate selles määruuses ette nähtud piiravate meetmete jaoks on vaja ühetaolisi rakendustingimusi. Täpsemalt ei tulene ELTL artikli 215 lõikest 2, et piiravaid üksikmeetmeid juriidiliste või füüsiliste isikute ning rühmituste või mitteriiklike üksuste suhtes tuleb tingimata võtta menetluse kohaselt, mis on ette nähtud ELTL artikli 215 lõikes 1, ja et neid ei saa võtta ELTL artikli 291 lõike 2 alusel.

Lisaks ei ole üheski EL toimimise lepingu sättes ette nähtud, et selle kuues osa, mis sisaldab institutsioonilisi ja rahandussätteid, ei ole kohaldatav piiravatele meetmetele. Tuginemine ELTL artikli 291 lõikele 2 ei ole seega välistatud, kui selles sättes mainitud tingimused on täidetud.

(vt punktid 34 ja 35)

3. ELTL artikli 291 lõikes 2 sisalduv mõiste „rakendamine“ hõlmab ühtaegu nii rakendamismääruste väljatöötamist kui ka normide kohaldamist konkreetsetele juhtumitele üksikaktide abil.

(vt punkt 36)

4. Arvestades märkimisväärset negatiivset mõju, mida piiravatest meetmetest puudutatud isikute või üksuste loetellu kandmine vastava isiku või üksuse vabadustele ja põhiõigustele avaldab, annab iga kanne nende isikute või üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, olenemata sellest, kas see toimub ELTL artikli 215 või ELTL artikli 291 lõike 2 alusel, sellele isikule või üksusele õiguse pöörduda ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel Euroopa Kohtusse, kuivõrd nende jaoks on see otsus selles osas sarnane üksikotsusega, et muu hulgas kontrollida selle üksikotsuse kooskõla alusakti sätetega üldiste loetellu kandmise kriteeriumidega.

Erinevus ELTL artikli 215 ja ELTL artikli 291 lõike 2 alusel toimuva menetluse vahel vastab soovile teha piiravate meetmete valdkonnas objektiivsete kriteeriumide alusel vahet alusakti ja rakendusakti. Sellel taustal on ELTL artikli 215 lõikes 1 ette nähtud nõue, mis puudutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni ühist ettepanekut, selles sättes ette nähtud menetluse olemuslik tingimus, mitte aga üldine menetluslik tagatis, millele on õigus kõigil isikutel ja üksustel, kes on mis tahes alusel kantud piiravatest meetmetest puudutatud isikute ja üksuste loetellu. Seetõttu ei saa asjaolu, et erinevalt ELTL artikli 215 lõikes 1 ette nähtud menetlusest ei ole niisuguse ühise

ettepaneku esitamine ELTL artikli 291 lõikest 2 tulenevate rakendusvolituste kasutamisel piiravate meetmete võtmise eelduseks, käsitada võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisena niisugusesse loetellu kandmisel.

(vt punktid 44 ja 45)

5. Vastavuse, kooskõla ja kiiruse nõue rahaliste vahendite külmutamise meetmete vastuvõtmisel põhjendab seda, miks tuleb loetellu kandmise meetmeid, mis võetakse EL toimimise lepingu alusel vastu samal ajal ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames vastuvõetavate meetmetega, lugeda erijuhtudeks ELTL artikli 291 lõike 2 tähenduses, mille korral on põhjendatud kõrvale kaldumine põhimõttest, et tavajuhul teostab seda pädevust komisjon. Seega võib nõukogu õiguspäraselt selle pädevuse endale jätta.

Rakendusvolituste nõukogule andmise põhjendamisega seotud tingimuse kohta tuleb märkida, et kõnealune akt tuleb lugeda nõuetekohaselt põhjendatuks ELTL artikli 291 lõike 2 tähenduses, kui arvestades rakendusvolituse nõukogule andmise klauslit ja vaidlusalusele aktile eelnenud määrustes esitatud põhjendusi, saab nõukogu sellekohast pädevust tunnustada kui vaidlusaluse akti vastuvõtmise taustsüsteemi osa.

(vt punktid 56, 58, 60, 64)

6. Viite puudumine EL toimimise lepingu konkreetsele sättele ei saa olla oluline viga, kui õigusakti õiguslikku alust on võimalik kindlaks teha akti muude osade abil.

(vt punkt 66)

7. Määrust, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid, tuleb tõlgendada mitte ainult arvestades ELTL artikli 215 lõikes 2 osutatud ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames vastu võetud otsust, vaid ka liidu vastuvõetud sätete – sealhulgas selle määruse – ajaloolist konteksti. Sama kehtib ka ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas vastu võetud otsuse kohta, mida tuleb tõlgendada selle vastuvõtmise taustsüsteemi arvestades.

(vt punkt 78)